

Павло Дудкін

ДО ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ДО НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Розглянуто проблему адаптації студентів-іноземців в українському науковому та освітньому просторі та запропоновано механізми її розв'язання. Запропоновано залучення студентів, які навчаються в українських університетах, до наукових досліджень, що має покращити ресурсне забезпечення наукового розвитку.

Геній української та світової літератури Тарас Шевченко казав: «...брати мої, свого навчайтесь та чужого не цурайтесь...». Уся історія життя та розвитку української спільноти, де б вона не перебувала — на рідній землі, чи далеко від неї, дає підстави стверджувати, що українці завжди інтелектуально збагачували інші нації, і як губка втягували найкращі надбання за межами України, прагнучи реалізувати їх на своїх теренах. Шлях взаємопроникнення і взаємозбагачення не завжди був гладким, швидше — тернистим, проте тим ціннішим є досвід, набутий поколіннями українців.

Історично склалось, що в Україні питанням освіти і науки завжди приділялась велика увага, не залежно від того, чи це підкріплювалося матеріальними благами, чи ні. Моральними авторитетами в нашому суспільстві завжди були освічені люди, незважаючи на те, що в окремі періоди до влади приходили далеко не найкращі представники українського народу. Проте ніякі катаклізми не зламали українського духу і прагнення до світла. Тріада, за якою повинна здійснюватися фахова підготовка сучасних фахівців, а саме: освіта–наука–виробництво й використання триєдиної моделі формування молодого покоління української інтелігенції (навчально-науковий процес, морально-патріотичне виховання, фізичне оздоровлення) [1] є наріжними каменями в освітній доктрині. Ті вищі навчальні заклади, які у своїй діяльності використовують даний підхід у найширшому розумінні, можуть отримати конкурентні переваги на ринку освітніх послуг.

Інноваційні підходи та методи викладання предметів, запрова-

дження дистанційного навчання створюють підґрунтя для успішного засвоєння студентами навчальних курсів. Проте без практичної реалізації отриманих знань неможливо вести мову про повноцінно підготовленого фахівця з того чи іншого напрямку або спеціальності.

Одним із елементів, який використовується як у теоретичній, так і практичній діяльності є науково-дослідна робота. В багатьох випадках НДР студентів носить формальний характер. Це зумовлено рядом об'єктивних причин. А саме:

- відсутність законодавчого механізму у вищій освіті, який би матеріально зацікавлював потенційних молодих науковців здійснювати, і, що найважливіше, реалізовувати на практиці свої розробки;
- недостатня матеріальна база, на якій можна проводити наукові дослідження;
- незацікавленість промислових підприємств у реалізації нових розробок через достатньо забюрократизовану систему просування нововведень.

Усі ці й ряд інших причин зумовлюють постійний, чим рік все загрозливіший відтік талановитих молодих дослідників та науковців за кордон. Конкурси бізнес-ідей, бізнес-планів, наукових робіт у переважній більшості проводяться з метою фільтрації їх з тим, щоб найцікавіші згодом реалізувати, але вже без участі курсантів. Відтак практика проведення НДР серед студентів у ринково розвинених країнах показує, що пошук «талановитих мізків» перетворився там у своєрідне «полювання за розумом», оскільки конкурентну перевагу сьогодні можна отримати лише йдучи інноваційним шляхом.

Студенти-іноземці, сьогодні прибувають для навчання в українські вузи не випадково. На це є кілька причин:

- порівняно невисока оплата за навчання та перебування;
- толерантне ставлення місцевого населення;
- використання перебування та навчання в Україні як плацдарму для просування в більш розвинуті країни.

Оскільки наші ВНЗ на сьогодні є потужними донорами талантів у більш ринково розвинені країни, то ніша повинна чимось за-

повнюватися. В зв'язку із цим, нашим університетам варто подумати над тим, що іноземні студенти можуть поповнювати їх бюджет не тільки коштами за навчання, але й збагачувати нас свіжими ідеями зі свого середовища. Для цього, щоправда, необхідно виробити чіткий механізм їх залучення до науково-дослідної роботи. На наш погляд, можна виділити такі напрямки:

- в контрактах з іноземними студентами виділяти окремою статтею кошти на здійснення науково-дослідної роботи;
- за рахунок коштів, залучених на здійснення НДР, проводити придбання певних видів обладнання, сировини, матеріалів та курси наукових робіт серед студентів-іноземців;
- для практичної реалізації кращих проектів пропонувати їх до впровадження через науковий парк із залученням коштів із країн походження студентів-іноземців;
- рекомендації на подальше навчання в магістратурі кращим іноземним студентам у межах України чи за кордоном давати лише у випадку виконання студентами-іноземцями науково-дослідних робіт.

Запропонований механізм дасть змогу отримати додаткові фінансові надходження, підвищити конкурентність серед студентів-іноземців, здійснити інтелектуальне взаємозбагачення, знайти точки дотику з бізнесовою складовою тих країн, звідки прибули студенти.

Звичайно, залучення студентів-іноземців до науково-дослідної роботи потребує відповідної підготовки і з української сторони. Ці аспекти повинні бути закріплені і в Законі України «Про вищу освіту», і у внутрішніх нормативних документах вузів. Це може бути одним із напрямків діяльності новоствореної структури із реалізації міжнародних освітніх проектів у ТНТУ імені Івана Пулюя.

Література

1. Свідцтво про реєстрацію авторського права на твір «Триєдина модель формування молодшої генерації української технічної інтелігенції» / О. М. Шаблій, І. В. Луців, О. М. Герман — № 19175 від 10.01.2007

Pavlo Dudkin

**ON ADAPTATION OF FOREIGN STUDENTS TO SCIENTIFIC
AND EDUCATIONAL PROCESSES**

Problem of adaptation of foreign students studying in Ukrainian universities is considered. Involvement of foreign students in the scientific researches is proposed, to improve resource support of scientific development.